

Bijlage 1 : Verhalen, quotes en gedeelde zorgen van ouders, kinderen en hulpverleners

Ouders

“Onze oudste zoon zat duidelijk niet lekker in zijn vel, en deed zelfs uitspraken als ‘ik wou dat ik dood was gegaan in jouw buik’ en ‘ik loop wel naar de trein’. Duidelijke signalen die aangaven dat het niet goed met hem ging.... Veel zorgen en verdriet bij ons als ouders als gevolg hiervan. Na een IQ test bleek dat hij hoogbegaafd was. In overleg met de basisschool in ons dorp is destijds besloten om hem groep 3 en 4 in 1 jaar te laten doen. Maar ook dit bood niet voldoende uitdaging voor hem op school. Een gefrustreerde jongen, die alleen thuis deze ook uitte. Op school gewoon goed gedrag, bovendien scoorde hij eind groep 4 weer zeer hoog op de CITO’s. Telkens 2 schooljaren in 1 schooljaar doen was niet de oplossing ons inziens, om deze reden hebben we dan ook de keuze gemaakt om hem naar het LEO onderwijs te laten gaan. De basisschool in ons dorp zag nog altijd mogelijkheden om hem te helpen, maar zij zagen dan ook niet zijn gefrustreerde gedrag. Wij als ouders hadden hier geen geloof meer in. Als in onze situatie, deze basisschool, dan ook de verwijzer had moeten zijn naar het LEO onderwijs was dit een lastige, zo niet onmogelijke procedure geworden. Met alle eventuele gevolgen van dien....Ook onze andere 2 kinderen hebben gebruik mogen maken van ‘de LEO’, naar volle tevredenheid. Hier hebben we niet de signalen van af gewacht om eerst te moeten vastlopen op school of thuis, voordat we hen naar de LEO lieten gaan. Voorkomen is ons inziens vele malen beter voor het kind, en uiteindelijk ook gunstiger financieel voor de hele maatschappij” (Carla Steeghs, moeder van zoon Leo 3 en 2 kinderen VO)

"Het feit dat 'ouders niet zomaar hun kind kunnen aanmelden op de Leo' baart mij in het bijzonder zorgen. Zo lang de voorzieningen op het regulier, de onderzoeks- en doorstroommogelijkheden niet duidelijk zijn en ook niet wie in deze procedures allemaal een stem mag/moet hebben, hoort er niet aan de huidige selectie getornd te worden". (Frans Aartsen en Manon Vogel, 2 dochters op de Leo)

“Onze dochter is uitgevallen in het lokale reguliere onderwijs toen ze het op 5 jarige leeftijd niet meer vol kon houden. Voor ze daadwerkelijk uitviel hadden we veel zorgkosten om haar op de been te houden: fysiotherapie, 2 dagen vrijstelling om naar Spirare te mogen gaan, ambulante begeleiding op school enz.. Na een relatief vlekkeloze aanmelding op het Leo-onderwijs in Deurne (2 jaar geleden) hebben wij in vrij korte tijd ‘ons meisje’ weer teruggekregen. De eerste maand merkte we al verbetering, de zorgbehoefte viel in de eerste 2 maanden weg en na een half jaar hadden we een zingend, dansend en blij meisje thuis. Die gewoon als ‘een normaal meisje’ naar school kan, sport en meedraait in de maatschappij.

Haar broertje wordt in mei 4 en mag dan naar school, hij is uitzonderlijk hoog begaafd (145+) getest en is niet welkom op de Leo-afdeling. Eenvoudigweg omdat we niet de juiste postcode hebben en al hadden we de juiste postcode, dan zijn de toelatingseisen zo streng geworden dat hij eerst een langere lijdensweg mag afleggen als zijn zus. Eerst uitvallen in het lokale reguliere onderwijs, dan wil het reguliere onderwijs onder Prodas nog een poging doen en als hij ook daar niet aan het functioneren komt, dan mag hij (als hij tegen die tijd nog niet dubbel-bijzonder is) misschien naar de Leo-afdeling. Ik voorzie zware tijden voor hem en soortgelijke kinderen, vooral omdat de kinderen tegen de tijd dat ze welkom zijn op de Leo-afdeling al zo beschadigd (kunnen) zijn door het onderwijssysteem dat (helaas!) de ware behoefte van onze kinderen nog niet ziet.

In 2027 mag onze jongste naar school. Ik hoop zo dat we de komende jaren, behalve het

schrijven van beleid en toezeggen van verbetering, in de uitvoering een duurzame verbetering mogen zien." (Arjan en Loes Kempen, dochter 7, zoon 3, 3e kindje april 2023)

"Onze oudste zoon startte op een PO school dat zei hb kinderen te kunnen bieden wat nodig was. (passend/uitdagend aanbod in de groep, voor ieder leerjaar een flexgroep (executieve funties en peers), leerkrachten met novilo opleiding, hb deskundige etc). Ondanks dit, werd zoon niet 'gezien' als zijnde hb. Binnen enkele weken kregen we signalen vd school dat er iets niet klopte. Ze stuurden ons van het kastje naar de muur (kinder coach, intergrale vroeghulp, Mutsearsstichting, kinderoefentherapie, fysio therapie).

Uiteindelijk werden we door de kinderoefentherapeute gewezen op hb. (Daar zijn we haar nog altijd dankbaar voor). We besloten, op eigen initiatief, onze zoon te laten testen. School gaf wederom aan de juiste aanpassingen te kunnen doen en door te verwijzen wanneer zij het niet meer zouden kunnen. Helaas hebben wij dit als ouders veel te lang geloofd. Na nog een half jaar, met nog meer aanpassingen, had zoon intussen zo'n ernstig schooltrauma opgelopen, dat hij zich afvroeg of het niet beter was als hij er niet meer zou zijn.

Toen school zich eenmaal handelingsverlegen verklaarde, was ons kind zo ver heen, dat hij zelfs niet meer toegelaten werd op de LEO afdeling vd Aventurijn. Onze zoon had, op 6 jarige leeftijd, zo'n ernstige schade opgelopen dat hij uit het onderwijs gehaald werd, tot rust moest komen en een thuiszitter werd. Na $\frac{3}{4}$ jaar herstel (zorgboerderij, EMDR etc) is hij na de zomer ingestroomd op de Leo afdeling. Hij is er nog niet, maar we krijgen door de Leo langzaam ons kind weer terug. Hij gaat weer met een lach naar school en de hulpverlening is er bijna vanaf. Wij zijn zelf nog niet hersteld van alle zorgen die we over onze zoon gehad hebben en alle tegenwerking/onkunde die we ervaren hebben.

Door wat er met de oudste gebeurde hebben we zoon 2 nog voor de start van het PO laten testen. Door zijn IQ score (145+) werd zoon wel gezien en is hij anders gestart aan zijn PO. Ondanks de inzet van school verklaarde school zich na een klein half jaar ook over zoon 2 handelingsverlegen (hij was nog geen 4,5jr). Zoon 2 kon zonder schade door naar de LEO. Helaas gaat dit verhaal, door de gewijzigde visie voor onze dochter niet meer op. Onze dochter is een maand geleden 4 jaar geworden. Ook zij is getest voor de start van het PO. We hebben haar aangemeld op de LEO voor volgend jaar; afgewezen. Zoals de eisen er nu liggen, zal zij helemaal niet meer toegelaten worden tot de LEO (wij komen uit Venray). Wij vrezen voor de nieuwe visie en voor de toekomst van onze 3 kinderen..

Nb. De kosten van het hele traject van onze kinderen gaat al over de 100.000 euro. Door structureel te investeren in voltijd hb onderwijs zou er, naast een hoop leed, ook behoorlijk wat maatschappelijk kosten bespaard kunnen worden"(Axel Kryszat en Janneke Thuijls, 2 zonen op de leo en een dochter 4 jr in regulier)

"Onze zoon (UHB) liep met 5.5 jaar volledig vast in het regulier onderwijs. Zoals de leerplichtambtenaar het mooi samenvatte: 'een 5 jarige met stevige burn-out klachten'. Ons hele gezin stond op de kop: elke dag een gevecht met een kind dat slecht in zijn vel zat. Dit begon bij het niet uit zijn bed willen komen om naar school te gaan, eenmaal met veel moeite op school een ongelukkig, overstuur kind dat daar niet wilde zijn en alles bij elkaar schreeuwde. 's Middags thuis kwam dit er op een negatieve manier allemaal uit: zijn onmacht, zijn frustratie, het onbegrip, zich niet begrepen voelen. Woede, agressie, in zichzelf gekeerd zijn en niet meer goed kunnen afstemmen op de ander. We waren de verbinding met elkaar volledig kwijt. School bleef echter volhouden dat ze niet handelingsverlegen waren..

Op ons eigen initiatief hebben wij onze zoon aangemeld op de LEO in Deurne. Ongelofelijk, maar na 2 weken op de LEO, hadden wij een totaal ander kind thuis. Hij rende de school in, kwam stralend thuis, vertelde volop over alles wat hij hoorde, zag en deed. Ook kwamen er

eindelijk speelafspraken waar hij enthousiast over was. Er kwam weer rust en plezier in ons gezin, iedereen kon weer op adem komen. Dit plezier heeft hij nu, 1.5 jaar later, nog steeds. Hij leert hier omgaan met zijn hoogbegaafdheid, voelt zich gehoord en gezien en maakt enorm positieve sprongen in zijn ontwikkeling.

Omdat de reisafstand die we 4x per dag moesten afleggen een behoorlijke tijd, energie- en kosten investering was, hebben wij onlangs dan ook het drastische besluit genomen om te verhuizen van Noord- Limburg naar Deurne. Voor ons is de plaatsing op de LEO een lot uit de loterij! In ons geval is het volgen van LEO- onderwijs voor onze zoon (en daarmee ons gezin) net als eten en slapen, haast een primaire levensbehoefte om gelukkig te kunnen zijn! Voor onze dochter (net 4 jaar, UHB) staan wij wederom vooraan in het proces van het zoeken naar een passende onderwijsplek. Gezien het veranderde beleid van Stichting Prodas, kan ze momenteel (nog) niet (preventief) geplaatst worden op het LEO onderwijs. Ondanks alle inspanningen van leerkracht en ib'er, en expertise die er vanuit de LEO wordt geraadpleegd, zijn de eerste tekenen van niet passend onderwijs helaas nu al duidelijk zichtbaar. Ons geluk is dat we inmiddels wel in deze regio wonen, anders was de deur naar de LEO sowieso al gesloten geweest. Maar zelfs daarmee is een preventieve plaatsing nu onzeker, terwijl de nood wel hoog is. Het is erg verdrietig, dat ondanks alles kennis die er is op het gebied van hoogbegaafdheid, ondanks alle onderzoeken die aangeven dat UHB niet haalbaar is binnen het regulier onderwijs, we wederom moeten vechten voor ons kind; met als enige belang het welbevinden goed te houden en (school) trauma te voorkomen en ben je als ouder enorm machteloos.. "(Bob en Julie Thijssen, zoon op de Leo en dochter regulier Prodas)

"Onze zoon kwam in het reguliere onderwijs nauwelijks uit de startblokken vanwege faalangst. Op de Leo is hij aan de slag gegaan en tot leren gekomen." (Edith Ottenheim en Esther Heblj, zoon op de Leo)

"Wij maken ons ook zorgen over de gewijzigde visie en voorzien ook dat deze tot een afschaling en uiteindelijk een sluiting van de Leo afdeling op de Aventurijn te Deurne zal leiden. Precies wat men niet bedoeld zal hebben met passender onderwijs. In de eigen regio Noord Limburg is alles al afgeschaald en verdwenen, er blijft niets over terwijl het zo hard nodig is! Er is al een strenge toelating in onze ogen, dus de kinderen die op de Leo afdeling aangenomen worden hebben er veel baat bij, ongeacht of ze nu wel of geen "voorgeschiedenis" hebben vanuit het reguliere basisonderwijs. Onze dochter heeft er heel veel baat bij en zou op het regulier, ondanks de verwoede pogingen van de toenmalige school, voor 90 % zeker op een punt zijn gekomen dat ze simpelweg niet meer naar school zou gaan. Wij zijn van mening dat voltijd-Hb onderwijs, of het nu basis- of voortgezet onderwijs betreft, een aparte vorm van speciaal onderwijs is. Alleen worden er geen (in ieder geval niet genoeg) gelden voor vrijgemaakt vanuit de overheid, daar waar het huidige Speciaal Onderwijs dat wel heeft. Dus kort door de bocht: Heb je een laag IQ kun je op vele plekken terecht, heb je een hoog IQ moet je het geluk hebben dat er een passende (voltijd HB) school in de buurt/regio is en het ook nog betaalbaar is omdat je als ouders zelf moet gaan bijdragen. Passend onderwijs voor (Uitzonderlijk) Hoogbegaafde kinderen is ook passend onderwijs, net als SO of VSO dat is." (Erik en Samantha de Laat , dochter op de Leo)

"Onze dochter wil zelfs in de vakantie dat we langs de school rijden als we toevallig in de buurt van Deurne komen... Dat doet voltijd HB met ons kind.' (Erik en Samantha de Laat, dochter op de Leo)

“Wij staan achter de geuite zorgen. Wij zien dat onze zoon echt aan het opbloeien is sinds hij op het Leo zit. Hij gaat weer met plezier naar school, geniet van de uitdaging en het leren en (voor ons het belangrijkste) heeft nu eindelijk aansluiting met gelijkgestemden”. (Niels en Lenka Brood. zoon op de Leo)

“Onze dochter 12 jaar heeft niet het geluk gehad om naar het HB onderwijs in Deurne te mogen. Ze gaat naar het VO en is totaal uitgeblust, depressieve klachten. PO heeft vanuit onkunde alles gericht op dyslexie en zijn vergeten dat onze dochter ook zeer intelligent is. Zij hebben de problemen vooruit geschoven en de vele zorgen in gesprek met ons en hulpverlening zijn nooit serieus genomen. Ze wil niet naar school, geregeld hoofdpijn, buikpijn en vind het lastig om aansluiting te vinden bij vriendinnen. Ze zit daarvoor nu in therapie, het leven voor haar voelt als zwaar. En voor haar zal het een zoektocht worden naar passend onderwijs.

Onze dochter van 9 jaar zit sinds 3 jaar bij het Leo onderwijs in Deurne. Ze heeft de eerste 3 jaar van haar reguliere school als zeer traumatisch ervaren. Het reguliere onderwijs onderkende het probleem ook al lag er vanaf de peutertijd al een iq test die aangaf dat ze meer nodig had. Zij is in het derde jaar depressief uitgevallen. En met de goede hulpverlening naar een opvang groep bij spirare terecht gekomen. Om tot rust te komen. Ze sprak vaak uit niet meer te willen leven, ze vond zichzelf raar. Wij als ouders hebben haar in Deurne aangemeld en met een extra onafhankelijk onderzoek (dit was nodig omdat SPOV beweerde, haar nog steeds passend onderwijs te kunnen bieden) werd bewezen door een psycholoog dat Deurne de beste oplossing was. Uiteindelijk is het tot een rechtszaak moeten komen om SPOV zich handelingsverlegen te laten verklaren, deze rechtszaak duurde 5 minuten, want het bewijs was overduidelijk. Dit hele traject heeft de gemeente Venray 40.000 euro gekost. Bij de start op het Leo onderwijs zagen we onze dochter opbloeien, plezier in leren krijgen, en zelfvertrouwen. Nu na drie jaar durft ze volledig zichzelf te zijn en gaat ze fluitend naar school. Alle hulpverlening is gestopt na 2 weken op het HB onderwijs. Voor haar is het belangrijk om nog 2 jaar naar dit onderwijs te mogen. Anders zou ze veel te jong naar het vo moeten, want haar bloot stellen aan de onkunde van SPOV is voor ons absoluut geen optie. Dat trauma is voor haar net een beetje tot rust gekomen.” (W. van Hugten en J, Poels, 2 dochters waarvan nog 1 op de Leo)

“Wij vinden het zeer verontrustend dat ouders geen zeggenschap meer krijgen in het uiten van zorgen, want het meeste probleemgedrag van onze kinderen speelde thuis af. In ons geval zou het geleid hebben naar een kind dat volledig zou uitvallen en nooit meer tot leren zou komen. Daarnaast is het zorgelijk dat als het swv geen kunde heeft in HB het kind daar de dupe van wordt”. (W. van Hugten en J, Poels, 2 dochters waarvan nog 1 op de Leo)

“Wij maken ons ook ernstig zorgen. Wij hebben een heel heftig traject achter de rug met onze oudste zoon. Hij zit sinds dit schooljaar op Het LEO. Zoon was op zijn vorige school erg ongelukkig. Uiteindelijk is er door de reguliere basisschool 'geholpen' met een externe hb-coach. Deze coach kwam van het LEO. Ook ging hij iedere woensdag naar de plusklas en op de vrijdagen was hij thuis. Dit laatste ivm schoolstress. Wij hadden thuis een schreeuwend, huilend kind. Een kind wat regelmatig zei: 'Soms wil ik er gewoon niet meer zijn'. Dit heeft veel impact gehad op ons als ouders, maar ook op de rest van de kinderen in ons gezin. Zijn vader kreeg depressieve klachten en ik zat veelal in de overlevingsstand. Op de reguliere basisschool waren ze bezig met verrijking, verdieping enz aan te bieden. De

basisschool had te weinig kennis, geduld, tijd enz. Daarbij kwam ook nog regelmatig de uitspraak van zijn leerkracht: 'Ik bied het extra werk aan, maar hij doet het dan vervolgens toch niet.' of 'Hij komt niet met vragen.'

Uiteindelijk kwam zelfs het samenwerkingsverband om de hoek kijken. Zoon gaf duidelijk en vaak aan dat hij zich alleen voelde, niet welkom, anders, stom enz. Hij had gelijkgestemden nodig. Dit was ook duidelijk zichtbaar in de plusklas. Hier was hij namelijk een totaal ander kind. Open, enthousiast, betrokken, vrolijk en zelfs een beetje zorgeloos.

Kun je het over je hart verkrijgen om zo'n kind, maar 3 uurtjes in de week, gelijkgestemden te geven? Terwijl in zijn woorden 'Mijn hart schreeuwt om kinderen van de plusklas'. en 'Hier kan ik mezelf zijn'.

Laten we deze prachtige kinderen in een hoekje wegwijnen. (Uitspraak van zijn broertje die nu ook in een traject zit: Ik ga in mijn hoofd in een hoekje van de klas zitten en huil daar dan) Als ouder, zeker met het traject van de oudste in mijn achterhoofd, hou ik nu alleen maar meer mijn hart vast. Sterker nog, ik ben nog niet hersteld van het traject van de oudste." (Jup en Kim Coppens, oudste zoon op het Leo)

"Wij zijn ouders van twee kinderen, een zoon en een dochter, beiden uitgevallen van het reguliere primair onderwijs. Zoon is nog niet testbaar ivm complex trauma. Dochter hoogbegaafd. Hele creatieve, enthousiaste kinderen, vol ideeën bij alles wat ze zien. Met een enorme drang tot autonomie en vrijheid. Die totaal niet zichzelf kunnen zijn in het keurslijf van het primair onderwijs.

Met allerlei problemen als direct gevolg van niet passend onderwijs; complex school trauma, laag zelfbeeld, sociale isolatie, extreme vermoedheid, suïcidale uitingen, extreme boosheid met fysieke agressie, intens verdriet en wanhoop.

Grote druk thuis op het hele gezin door het langdurig thuis zijn van een of twee kinderen en alle psychische problemen en frustraties die daarbij komen kijken, voor ons alle vier.

Quote ouders: 'Het valt niet mee om je op zoveel vlakken anders te voelen en af te wijken van het gemiddelde waarop alle gebaande paden in de samenleving gebaseerd lijken te zijn. Een weg vinden in het onderwijs, die past bij je kind lijkt daarom op zo veel momenten onmogelijk. Omdat de weg ver is, ontoegankelijk of lastig begaanbaar door alle schade die al is aangericht aan de welzijn en levensvreugde van je kind. Eigenlijk hoop je vaak juist op nieuwe wegen; dichtbij en toegankelijk, en zo passend dat je kind gewoon gelukkig kan zijn.' Voor elk mens is het belangrijkste in zijn hele leven, om te voelen dat je er mag zijn. Dat je er toe doet. Wat voor een signaal krijgen kinderen die nergens passen, niet gezien worden voor wie ze zijn en zo ver van zichzelf moeten gaan staan om erbij te horen? Hebben zij het gevoel dat ze er mogen zijn? Dat gevoel geeft me de grootst mogelijke zorgen.

Waar het vooral allemaal om gaat is om je kind gelukkig te laten zijn. Mee te laten doen in de wereld, zijn leven te kunnen laten leven. En vanuit dat geluk te kunnen laten groeien, in volle potentie." (Job en Eva Cornelissen, 2 kinderen regio Venray).

"Zorgen: Voor welke groep denkt minister Wiersma dat inclusief onderwijs meestal moet kunnen? En dus wenselijk is?

De groep meerbegaafd, hoogbegaafd en extreem hoogbegaafd worden in zijn brief aan de kamer veelal in 1 of 2 groepen genoemd. Voor hb kinderen is duidelijk aangetoond dat het reguliere onderwijs niet toereikend is. Ook niet wanneer er allerlei aanpassingen gedaan worden.

In de praktijk zie je leraren, SWV en besturen nu al zwemmen en zoeken om het juiste te kunnen doen voor HB kinderen op hun school. Passend onderwijs is vaak ver te zoeken. Maatwerk voor HB kinderen binnen het regulier onderwijs is niet haalbaar, in het gros van de bestaande systemen. Om echt te differentiëren is te weinig ruimte, tijd. Ook is er te weinig

kennis en kunde in huis. Het verschil met de gemiddelde leerling is te groot, de werkdruk zonder hb kids in de klas al te groot. De bestaande systemen zijn niet ingericht om flexibel mee te bewegen en af te wijken van de norm van het gemiddelde.

Met de maatregelen die er nu voorgesteld worden door minister Wiersma, wordt er een hele grote verandering verwacht binnen scholen. Een hele cultuur omslag aan flexibel denken en maatwerk binnen alle druk die er al ligt. En daarboven op nog de enorme, verwachte inhaalslag aan kennis en kunde van leerkrachten en onderwijspersoneel.

Hoe gaat dat mogelijk zijn terwijl er nu al duidelijk zichtbaar is dat hoogbegaafdheid een lastig begrip is. In theorie misschien nog grijpbaar maar in de praktijk voor de meeste slecht zichtbaar, slecht te signaleren en te duiden. Laat staan wanneer hb slecht zichtbaar is, door bijvoorbeeld onderpresteren of lastig gedrag. Zie dan maar eens door dat gedrag heen te kijken, naar dat wat er op de onderlaag is.

Toch is dit wel wat er dan in de praktijk gevraagd wordt. En dan is het in veel gevallen juist zo dat de hoogbegaafdheid niet duidelijk zichtbaar is in de klas. Ook wanneer HB vastgesteld is, is het nog niet vanzelfsprekend dat de theorie van wat nodig is voor een hb kind dan toepasbaar is in de praktijk. Alleen al compacte en afwijken van dat wat er is, is een vak apart. Het vraagt veel van een leerkracht en een reguliere school. Zelfs met de beste wil van de wereld, zijn ze er dan nog niet toe in staat.

Er is nog al wat expertise voor nodig om de signaleren op te pikken en maatwerk te bieden aan deze doelgroep. Dat is niet iets wat je in elke klas aanwezig en op maat gaat krijgen. Zelfs niet in samenwerking met hb experts, want veel moet toch in contact van de leerkracht naar het kind gebeuren. Daarvoor zul je zelf expert moeten zijn als leerkracht. Dat kan je niet invliegen van buitenaf". (Job en Eva Cornelissen, 2 kinderen regio Venray).

"Ik deel jullie zorgen over het voortbestaan van het voltijds HB onderwijs. Ik maak me zorgen over de visie van Prodas om kinderen zo lang mogelijk in het regulier onderwijs te houden. En daarmee het voltijds HB af te schalen, kleiner te maken. De kracht zit m juist in de grootte. Door de huidige samenstelling (5 groepen), is het leerkrachtenteam voldoende groot om taken te verdelen, om elkaar op te vangen bij afwezigheid, etc. En onze kinderen komen in contact met peers en kunnen dan ook nog met die peers vriendjes maken. Door de huidige aantallen leerlingen, kunnen ze zelfs kiezen!

In het reguliere onderwijs erkende de leerkrachten wel wat mijn zoon nodig heeft, maar kon dit niet leveren. School heeft het wel geprobeerd, maar het enige wat dat heeft opgeleverd is een goed gevoel bij de leerkrachten dat ze er toch echt alles aan gedaan hebben, terwijl ik een doodongelukkig kind thuis had. Beloftes die toch niet konden worden nagekomen, want een grote klas (34!) met flink wat uitdagingen qua gedrag, zorg en leerniveaus. Mijn zoon was in de klas een voorbeeldige leerling, maar voelde zich er niet veilig, durfde niet over de gang te lopen, was erg onzeker en gaf te kennen liever niet dan wel te willen leven. Gelukkig kwam er na heel lang aandringen een test afgenomen. Het advies van de GGZ-psycholoog: voltijds HB onderwijs zou veel beter voor hem zijn. Het daaropvolgende schooljaar is hij daar gestart. Wat een verademing! Ik had weer een kind in huis. Een vrolijk, spelend kind, een kind dat opbloeit, dat zich weer open stelt, dat weer leert en dat weer geniet en zich verwondert.

"Hier snappen ze me, de juf en de kinderen!" De aanwezigheid van peers is zo belangrijk voor de ontwikkeling, ook de sociaal-emotionele ontwikkeling. Dat wordt echt onderschat. En als ik het mijn zoon zelf vraag wat het grootste verschil is: "op het voltijds HB wordt je geaccepteerd om wie en hoe je bent, door leerkrachten en door leerlingen. Je mag hier zijn wie je bent. Hier heb ik mezelf leren kennen." (anoniem)

“N (10) en A (8) zijn beide op het regulier onderwijs gestart. Bij N ging het bij de kleuters nog redelijk (school zag/ ervaarde niet wat wij zagen/ervarden en daar werd het mee afgedaan) maar direct in groep 3 liep ze vast. Wilde niet naar school, zo gefrustreerd dat ze er van ging spugen. ‘Waarom begrijpen ze (klasgenootjes) niet wat juf zegt? Waarom mag ik niet leren?’ We zagen haar heel snel de aansluiting met de andere kinderen verliezen. Ze werd niet meer uitgenodigd op kinderfeestjes. Thuis liet ze steeds meer dwangmatige handelingen zien, later begrepen we dat ze dat deed om het gevoel van controle over de situatie te krijgen. Haar gezondheid ging achteruit en ze ontwikkelde hyperacusis (constante piep in oor door stress). Na een onderzoek (waar we geen medewerking van school voor kregen en dus zelf financierden) werd duidelijk dat N hoogbegaafd is. We haalden haar van school en na een tussenjaar op een andere school was er daarna plek op de Leo, voltijd HB onderwijs. Wat een verademing! N kwam met verhalen over school thuis, kreeg vriendinnen, werd uitgenodigd voor feestjes en gaat nu met plezier naar school. Onze A zei in groep 1 al ‘school is saai, school is stom, maar juf is lief en de kindjes zijn lief’ en dan ging ze huppeldehup weer naar school. Ze haalde op dat moment nog voldoende uit de sociale contacten met juf en de klasgenootjes. Ze is gelijk met N overgestapt naar het tussenjaar op de andere school. En wat daar gebeurde! De juf vroeg ‘wat wil jij leren A?’ Het antwoord was lezen en langer op 1 been staan. En dat werd geregeld. Die juf zag wel direct dat A veel in haar mars had. Zij verwezen ons voor een onderzoek en de uitkomst was ... HB (nog 12 IQ-punten hoger dan haar zus). Nu A op de Leo zit heeft ze het naar haar zin op school. Ze heeft uitdaging en geniet er van dat ze leert.

Tijdens het tussenjaar hebben wij serieus gedacht om de inschrijving op de Leo in te trekken. Het ging zo goed op de Willibrordus (tussenjaar). Tot we ontdekten dat ze de kinderen waar ze mee samenwerkten, vriendinnen werden en speelden OOK op de wachtlijst voor de Leo stonden. Ze hadden dus gelijkgestemden getroffen”. (Merijn Kappen en Josanne de Graaf, 2 kinderen op de Leo)

“Het zou verschrikkelijk zijn als er een eind zou komen aan de LEO Deurne. Onze oudste heeft er 6 jaar gezeten, onze twee middelsten zitten er momenteel en onze jongste zit in Willi groep 1, in afwachting van toelating tot de LEO. Mocht dit onderwijs omvallen, dan houd ik mijn hart vast. Onze kinderen zijn nu gelukkig, maar ik weet helaas uit ervaring, van voor ze op de LEO zaten, dat dat heel snel anders wordt in een reguliere setting. De LEO heeft het verschil gemaakt en ons gezin gered, dat zou nooit verloren mogen gaan. Elk kind heeft recht op zijn/haar geluk en zonder het juiste onderwijs in de juiste setting wordt bij veel kinderen en daarmee bij complete gezinnen het levensgeluk afgenomen.

Wij hopen dat er 'geluisterd' zal worden en dat er in Den Haag eindelijk iemand durft op te staan voor onze HB kinderen!” (Hans van Brussel en Wendy Bollen, 4 hb kinderen)

“Onze zoon zit sinds september 2022 op de Leo afdeling. Op het reguliere onderwijs zagen we hem langzaam in elkaar zakken, het kaarsje ging langzaam uit. Van een leergierig en enthousiast jongetje werd hij bozig, dwars en ongeïnteresseerd. Hij verveelde zich, wilde niet naar school, het was saai, hij leerde toch niks etc. Nu zien we weer heel regelmatig z'n ogen sprankelen en komen er weer enthousiaste verhalen én vragen over wat hij geleerd en gehoord heeft op school En ja, ook nog steeds dwarse buien, maar deze keer niet uit verveling of desinteresse, maar omdat hij aan de bak moet, z'n grenzen moet verleggen, niet alles makkelijk meer is en hij dus moeite moet doen om dingen te leren. En dat is precies waarom wij hem aangemeld hebben bij de Leo afdeling, voordat hij een thuiszitter zou worden, voordat z'n lichtje helemaal gedoofd zou zijn, en voordat er niks meer over zou zijn van dat enthousiaste en nieuwsgierige jongetje” (Janneke van de Weijer-Relou, moeder van zontje op de Leo).

“Wat een gemis om de plek waar onze kinderen normaal zijn, eindelijk echt kind kunnen zijn en gezien worden voor wie ze zijn met deze nieuwe visie verloren te zien gaan.

Beeld je eens in dat je je eigen kind iedere dag blij naar school ziet vertrekken, omdat ze deel uitmaken van een groep waarin ze zichzelf mogen zijn en hierdoor kunnen groeien en daardoor eindelijk opbloeien tot wie ze zijn (ondanks dat iedereen qua achtergrond net zo divers is als op een reguliere basisschool).

Maar wat als je je kind iedere dag met lood in de schoenen naar school moet slepen, terwijl het weer buikpijn of hoofdpijn heeft. Omdat het weer apart moet zitten van de groep en de leerkracht om daar ander werk te doen, alleen op de gang.

Je als kleuter al te beseffen dat je anders bent dan de rest. Je hierdoor jezelf al zo vroeg verliest dat het maar de vraag is wanneer je er uiteindelijk bij neervalt.

Je leerkracht je leergierigheid en enthousiasme al op jonge leeftijd afstraft omdat je niet mag verklappen waar het boekje over gaat, alleen omdat jij toevallig al jezelf hebt leren lezen.

Dus please je maar, verander je naar, schik je, verberg je, acteert, transformeert, vervaagt, net zolang totdat je voldoet aan de standaard, de heilige graal in het basisonderwijs “de gemiddelde leerling”. Gefeliciteerd u heeft een kind geproduceerd wat de druk op de zorg nog verder zal doen oplopen. Weer een mooie ziel verspild. Zonde, zonde, zonde én zo onnodig!” (Kim van Haandel, moeder zoon op de Leo en zoon in regulier die ‘nog niet’ toegelaten wordt op de Leo)

“Onze zoon zit sinds september 2022 op de Leo afdeling. Op het reguliere onderwijs zagen we hem langzaam in elkaar zakken, het kaarsje ging langzaam uit. Van een leergierig en enthousiast jongetje werd hij bozig, dwars en ongeïnteresseerd. Hij verveelde zich, wilde niet naar school, het was saai, hij leerde toch niks etc. Nu zien we weer heel regelmatig z'n ogen sprankelen en komen er weer enthousiaste verhalen én vragen over wat hij geleerd en gehoord heeft op school En ja, ook nog steeds dwarse buien, maar deze keer niet uit verveling of desinteresse, maar omdat hij aan de bak moet, z'n grenzen moet verleggen, niet alles makkelijk meer is en hij dus moeite moet doen om dingen te leren. En dat is precies waarom wij hem aangemeld hebben bij de Leo afdeling, voordat hij een thuiszitter zou worden, voordat z'n lichtje helemaal gedoofd zou zijn, en voordat er niks meer over zou zijn van dat enthousiaste en nieuwsgierige jongetje.” (Bas en Janneke Relou - van de Weijer, zoon op de Leo)

“Onze middelste, inmiddels 12 jaar en net gestart op het VO, werd binnen enkele weken na start op de kleuterschool thuis onhandelbaar. School zag een ideale leerling die niet opviel in de klas, thuis namen driftbuien toe. Vanuit de gemeente werd onderzoek ingezet, de uitslag was een IQ boven de 130 en het advies was op zoek te gaan naar passend onderwijs. De school waar hij was gestart dacht mee, zette ondersteuningsuren in en liet hem versnellen, maar het contrast tussen gedrag thuis en op school bleef onverminderd groot. Op moment dat we in aanraking kwamen met de LEO afdeling in Deurne, was voor ons ouders eigenlijk direct duidelijk dat dit passend onderwijs voor hem zou zijn. Ik ben dankbaar dat we zelf de keuze konden maken om hem over te zetten naar de LEO afdeling, ook al betekende dat dagelijks een reistijd van 20 minuten enkele reis. Onze zoon heeft zes jaar lang passend onderwijs genoten en heeft zich kunnen ontwikkelen tot een zelfverzekerde jongen die lekker in zijn vel zit en die de overstap naar de middelbare school soepel heeft gemaakt. Hij (en wij als gezin) hebben nog de nodige uitdagingen met hem gehad de afgelopen jaren maar het gaf rust te weten dat we de oorzaak niet hoefden te zoeken in niet-passend onderwijs. Onze oudste zoon bleek ook hoogbegaafd al is dat jarenlang door niemand gezien. Zelfs een test in groep 4 liet een intelligente jongen zien maar niet HB. In groep 6 liep hij volledig vast,

raakte depressief en kwam grotendeels thuis te zitten. Ondanks hulp en ondersteuning van diverse kanten veranderde er weinig in zijn stemming. Hij kreeg de kans nog 1 jaar naar de LEO afdeling van de Aventurijn te gaan alvorens de overstap te maken naar het VO. Ondanks dat dit een coronajaar was waarin hij door de lockdown veel thuis zat, geeft hij nog altijd aan dat dit zijn fijnste schooljaar was.

Inmiddels zit hij derde jaar VO en heeft hij sinds de start op het VO weer een zware tijd gehad. Ervaringen op de basisschool hebben hem onzeker gemaakt. Ook op regulier VO past het onderwijs hem niet waardoor hij enkele keren van klas is gewisseld. Inmiddels zit hij op AGORA onderwijs waar hij eindelijk het gevoel heeft te kunnen zijn wie hij is.

Ik ben er van overtuigd dat de ontwikkeling van onze oudste op gebied van zelfbeeld, welzijn en tot leren komen, beter was verlopen als hij, net als onze middelste, eerder naar de LEO afdeling was gegaan. De kennis van de leerkrachten, de kleinere groepen, contact met gelijkgestemden waardoor een kind zich niet meer anders voelt, de schaal waarop compacten en verrijken mogelijk is, maken de LEO afdeling wezenlijk anders en een plek waar een hoogbegaafde dagelijks voelt dat hij gezien en erkend wordt.

Daarmee kom ik bij onze grootste zorg als het gaat om de huidige ontwikkeling binnen PRODAS: als ouders afhankelijk zijn van het oordeel van school over wel of niet plaatsing op de LEO en allereerst gezocht wordt naar mogelijkheden voor inclusiever onderwijs, dan is mijn ervaring dat hoogbegaafde kinderen niet goed gesignaleerd worden en te lang in het reguliere onderwijs dienen te blijven. Door zich al zeer jong aan te passen aan wat er van hen verwacht wordt op school, lopen hoogbegaafde kinderen schade op in de ontwikkeling van hun zelfbeeld en persoonlijkheid". (Don Clephas en Heiderieke Heldens-Clephas, zoon (derde jaar VO), zoon (eerste jaar VO) en dochter (LEO))

"Onze dochter staat op de wachtlijst voor EMDR om de opgestapelde gebeurtenissen binnen het reguliere onderwijs te kunnen verwerken". (Anoniem)

"Onze dochters hebben behoorlijke schade opgelopen binnen het reguliere onderwijs. Binnen de Leo hebben wij ze zien landen en opbloeien. We durven weer vertrouwen te hebben in de toekomst. Wij zijn ontzettend dankbaar dat de Leo bestaat, en dat onze dochters daar uiteindelijk mochten komen. Natuurlijk delen wij onze zorgen". (Anoniem, bekend bij ons, 2 dochters op de Leo)

"Wij wonen niet in Venray maar we willen jullie steunen omdat we van mening zijn dat Hb-onderwijs (inclusief de groep gelijkgestemden) voor ieder hoogbegaafd kind toegankelijk moet zijn. Wij delen sowieso de zorgen over de aanmeldprocedure / toelatingseisen. Een kleine selectie van quotes/ervaringen:

- Voor het starten op de Leo-school wilde onze zoon niet naar school, hij vond school voelen alsof hij in de gevangenis zat, sinds de start op de Leo-school gaat hij met veel enthousiasme naar school. Vanaf dag één.
- Als je een baan hebt die je niet leuk vindt dan zoek je toch ook een andere baan? School voelt alsof je een verschrikkelijke baan hebt en je mag er niet weg. (Als volwassene heb je zelf de regie, kinderen zijn machteloos en afhankelijk van volwassenen).
- Waarom heb je hersens gekregen als je niets kunt leren?"

(anoniem)

"Onze kinderen zitten sinds het begin van dit jaar op de Leo afdeling. Net op tijd, want wij

wonen in Limburg. Als de Leo afdeling van de Aventurijn er niet was geweest, hadden wij nu 2 (depressieve) kinderen thuis gehad, helemaal niet meer naar school dus...

Wij zijn allesbehalve negatief over de basisschool in ons dorp; de leerkrachten en IB'er hebben alles gedaan wat ze konden, maar moesten vorig jaar echt concluderen dat ze niet de middelen en voldoende kennis hebben om onze kinderen te geven wat ze nodig hebben. Daar gaat dus überhaupt al iets niet goed, zou ik zeggen. De wil is er namelijk zeker weten wel.

Onze oudste wilde vorig jaar bijna niet eens meer naar school. We kregen hem het laatste half jaar ook bijna niet meer naar school. Elke dag moesten wij hem naar school slepen, zelf naar het werk gaan en de hele dag je zorgen maken of het wel goed met hem ging. Naast dat het schoolsysteem niet goed voor hem was, begrepen de andere kinderen hem ook niet, wat resulteerde in erg vervelend gedrag van sommige kinderen naar hem toe. Hij zei op een gegeven moment dat hij er maar beter niet kon zijn. Hij begreep de wereld toch niet, en de mensen, waarom ze zo doen. De eerste keer dat hij dat zei was hij een jaar of 8. Dan breekt je hart, als ouder. We kunnen (hoe erg ook) wel zeggen dat hij beschadigd is op de vorige school. Onze jongste ging al steeds meer dezelfde kant op. Daarom hebben we ze ook beiden bij de Leo aangemeld.

Wij hebben nu 2 kinderen die veel, veel beter in hun vel zitten. Ze vinden het leuk om naar school te gaan, hebben plezier met hun nieuwe vriendjes en vriendinnetjes, het gaat zoveel beter. Beetje bij beetje "krijgen wij onze kinderen weer terug"! Het enige dat je wil als ouders, is dat je kinderen gelukkig zijn. Ze hebben echt nog wel een weg te gaan, maar op de Leo hebben ze ook de ruimte en energie om hier aan te werken, omdat de rest gewoon goed zit. Fantastische leerkrachten, fijne (en veilige!) omgeving en de kinderen worden echt gezien! Dit is zo ontzettend nodig voor onze kinderen (voor alle kinderen daar)!

Wij willen liever niet nadenken over hoe het was geweest als wij een paar maanden later met de aanmelding waren begonnen en onze kinderen niet meer naar deze school hadden gekund. Het was op z'n zachts gezegd een drama geweest..."

(Paul en Judith Dekkers, 2 zoons op de Leo)

Hulpverleners/docenten LEO:

"Ik werk als psycholoog met o.a. HB jongeren (soms met een dubbele diagnose). Daar zie ik de gevolgen van jarenlang niet passend onderwijs. Namelijk depressieve jongeren, die de zin van het leren niet meer inzien, soms al jarenlang thuiszitten zonder enig perspectief en zelfs suïcidale gedachten ontwikkelen. Daarnaast ervaren zij al jarenlang er "niet bij te horen" en "anders te zijn". Dit wil ik niet voor alle HB kinderen en jongeren, die juist zoveel kwaliteiten hebben, als ze maar in de juiste omgeving kunnen opbloeien. Juist het contact met peers op voltiids HB onderwijs is hierin zo belangrijk". (Lenka Brood, Psycholoog)

"Als jeugdconsulent merk ik steeds meer en vaker dat kinderen met een hoge intelligentie vastlopen binnen het reguliere onderwijs. We zien steeds meer gevallen waar kinderen thuis komen te zitten met alle gevolgen van dien" (Iris Massa, jeugdconsulent gemeente Venray)

"Gun kinderen met HB ook om te groeien van en met ontwikkelingsgelijken. Dat heeft ieder kind/mens nodig". (Anne Pluk, jeugdconsulent gemeente Venray)

"Als gezondheidszorgpsycholoog met een eigen praktijk waar ik onder andere hoogbegaafde volwassenen behandel, ervaar ik regelmatig wat de effecten zijn van het niet onderkennen en erkennen van hoogbegaafdheid op de ontwikkeling van mensen. Twijfel aan zichzelf, een negatief zelfbeeld, angstproblematiek, eenzaamheid en het missen van vaardigheden op verschillende gebieden zijn enkele voorbeelden van schade die mensen oplopen doordat hun hoogbegaafde zijn niet eerder als zodanig is herkend en begeleiding niet heeft

plaatsgevonden in het omgaan met de uitdagingen die hoogbegaafd zijn met zich meebrengt. Vandaar dat ik vind dat hoogbegaafdheid al op jonge leeftijd gesignaleerd dient te worden en al van jongs af aan bekeken moet worden hoe zo optimaal mogelijk tegemoet te komen aan de behoeften die hoogbegaafd zijn met zich meebrengt. Toename van kennis en mogelijkheden binnen het onderwijs voor hoogbegaafde kinderen is daartoe van groot belang “. (Heldens Psychologie te Asten)

“Gemeenschappelijk begrijpen we de zorg, en voor een deel delen we de zorg. Wij zijn niet zozeer bang dat de afdeling zal omvallen, we realiseren ons dat door een aanscherping van de aanmeldcriteria het wel gevolgen zal hebben voor de instroom van onze afdeling. Als leerkrachten gunnen we alle kinderen die behoefte hebben aan onze vorm van onderwijs, een goede plek. Maar anderzijds begrijpen we ook dat een stichting bepaalde keuzes moet maken. We zijn trots op de afdeling die in de afgelopen jaren is neergezet, en we zien dat veel kinderen profiteren van onze vorm van onderwijs. We staan altijd open voor samenwerking en denken graag mee in mogelijkheden; ook met andere samenwerkingsverbanden”. (Team LEO afdeling)

“In mijn praktijk voor integratieve kinder- en jongerentherapie zie ik steeds meer HB-kinderen (vaak nog niet gediagnosticeerd), die worden aangemeld op basis van gedrag en/of uitspraken die zorgen oproepen bij ouders omdat zij hun eigen zoon of dochter op deze manier niet kennen. De gevolgen van niet passend onderwijs zijn groot, soms zo groot dat kinderen thuis komen te zitten. De klachten zijn divers. Kinderen die niet meer slapen of niet meer afspreken met vriendjes, kinderen die boosheid of frustratie laten zien, angsten voelen, zich aanpassen en zichzelf niet meer laten horen, niet naar school willen of nergens zin in hebben, zich alleen voelen of opvallend gedrag in de klas laten zien.

De afgelopen jaren heb ik als therapeut ervaren dat vele kinderen die na onderzoek (IQ 130+) en die bovenal vanuit een specifieke behoefte uiteindelijk HB-onderwijs mochten ontvangen, zich na een tijdje weer gehoord en gezien voelden binnen hun nieuwe leeromgeving. Deze erkenning op alle gebied was cruciaal voor hun ontwikkeling. Ze groeiden in hun kracht om later aan het therapeutisch proces toe te kunnen komen en een stuk verwerking t.a.v. hun eerder opgedane schoolervaring te kunnen doen.

Ik maak me zorgen omdat ik steeds meer kinderen zie, die vastlopen binnen het huidige onderwijssysteem. Tegelijkertijd voel, zie en hoor ik dagelijks van de jonge deskundigen op zichzelf...hun behoefte die kenbaar gemaakt wordt vanuit kracht. Zij bezitten als geen ander een heleboel kwaliteiten en talenten die vaak ondergesneeuwd zijn geraakt en later binnen een passende leeromgeving weer gevoeld en ingezet worden.

Ik gun alle kinderen een passende leeromgeving waarin ze gelukkig kunnen zijn, erkend worden in hun beleving en behoeftes om zich vervolgens te kunnen ontwikkelen. Daar hebben ze recht op!

De impact van een niet passende leeromgeving voor een kind is groot. Niet alleen voor het kind, maar voor het hele gezin!” (Trude van Dijck, Integratief kinder- en jongerentherapeut Venray)

Kinderen toen ze nog in regulier zaten

‘Ik zit nu al een half jaar in groep 2 en heb nog niets nieuws geleerd!’

‘Ik wou dat ik dood was gegaan in jouw buik’

‘Ik loop wel naar de trein’

‘School is vreselijk, je mag mij daar echt nooit meer heen brengen’

‘Ik haat je mama! Jij brengt me naar school’ (krijsend en schoppend, achteraf had zoon

inmiddels een trauma 6jr. Niet gezien door school, noch het besef bij ons)
'Soms wil ik er gewoon niet meer zijn'
'Mijn hart schreeuwt om kinderen van de plusklas'
'Ik ga in mijn hoofd in een hoekje van de klas zitten en huil daar dan'
'ik kan maar beter dood zijn.' (kind, 6 jaar)
'School is saai, school is stom!'
'Waarom mag ik niks leren?!'
'Ik ga niet meer naar school!! (schreeuwend buiten en tot spugens toe)'
'Ik wil ook samenwerken en niet steeds alleen in een gekopieerd boekje'.
'Waarom wil er niemand met mij spelen?'
'Onze dochter, groep 3 reguliere onderwijs, zit in haar bedje en kijkt ons aan met grote, betraande ogen en zegt; "Mama, als het leven zo blijft als het nu is, dan hoeft het allemaal niet meer voor mij"
'Onze dochter, in groep 3 van het reguliere onderwijs, zo ernstig onderstimuleerd dat haar hersenen niet meer in staat zijn om te bedenken hoe je een boterham smeert.'
'Onze dochter, groep 3 binnen reguliere onderwijs, die besluit niets meer te zeggen of te doen, omdat zij altijd anders denkt dan haar klasgenootjes.....Ik ben raar....'

Kinderen nu in de huidige voltijd HB klas

'Ik vind school weer leuk, ik WIL naar school!'
'De kinderen begrijpen me!" "Ik word gezien op school'
'Wil je mijn zusje alsjeblieft nooit naar *(reguliere school Venray) sturen, het is daar echt vreselijk'
'De kinderen op deze school snappen mij, en ik hen'
'Nu heb ik eindelijk vrienden'
'Wanneer mag ik weer naar school?' (in de herfstvakantie, na altijd huilend naar de reguliere school en nog maar sinds de zomer op de Leo)
'Mama, hier begrijpen ze mij en mijn grapjes' (na dag 1 op HB onderwijs)
'Op het voltijds HB wordt je geaccepteerd om wie en hoe je bent, door leerkrachten en door leerlingen. Je mag hier zijn wie je bent. Hier heb ik mezelf leren kennen'
'Hier snappen ze me, de juf en de kinderen!'
'Nu leer ik ook iets'
'We gaan veel op onderzoek uit en dat past bij mij'
'Ik mag even een rondje rennen na een vak'
'Ik mag zijn wie ik ben'
'Nu heb ik vriendinnen en we snappen elkaar'
'Deze juf en meester kunnen mij tenminste wel goed helpen'

Steunende ouders:

Arjan en Loes Kempen, Job en Eva Cornelissen, Axel Kryszat, Janneke Thuijls, Carla Steeghs, Jeroen van der Loo, Ingrid Pijpers, Frans Aartsen, Manon Vogel, Edith Ottenheim, Esther Heblj, Erik en sSamantha de Laat, Niels en Lenka Brood, W. van Hugten, J. Poels, Heiderieke Heldens, Don Clephas, Leon en Sanneke van Swelm, Jup en Kim Coppens, Bob en Julie Thijssen, anoniem (bekend bij ons), Merijn Kappen, Josanne de Graaf, Hans van Brussel, Wendy Bollen, Cathelijne van Bladeren, Rogier Janssens, Bas en Janneke Relouvan de Weijer, Kim van Haandel, Anoniem, Anoniem, Karlijn Tielemans, Ruud Goossens, anoniem, anoniem (bekend bij ons), Paul en Judith Dekkers

Steunende hulpverleners:

Lenka Brood (Psycholoog), Iris Massa (jeugdconsulent gemeente Venray), Heiderieke

Heldens (psycholoog, Asten), Anne Pluk (jeugdconsulent gemeente Venray), Trude van Dijk, (Integratief kinder- en jongerentherapeut Venray)